

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2014. gada 24. aprīlī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto sabiedrību ar ierobežotu atbildību „DOBELES HES”, „PALSMANES ŪDENSZIRNAVU HES” un „SL PLUS” un akciju sabiedrības „LATGALES ENERĢĒTIKA” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 59/2014),

k o n s t a t ē j a:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt Dabas resursu nodokļa likuma (turpmāk – DRNL) 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunktu, 5. panta 2. punktu, 19.¹ pantu un Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumus Nr. 27 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumos Nr. 404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”” (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. un 105. pantam.

2. DRNL 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkts paredz, ka nodokļa maksātājs ir persona, kura lieto ūdens resursus elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā, kuras hidromezгла kopējā uzstādītā jauda ir mazāka par diviem megavatiem. Minētā likuma 5. panta 2. punkts noteic, ka dabas resursu nodokli nemaksā par ūdeņu lietošanu (caurplūdi) hidrotehniskajos un zivsaimniecības objektos, arī hidroelektrostacijās, kuru hidromezгла kopējā uzstādītā jauda ir lielāka par diviem megavatiem, ūdenskrātuvēs, zivju audzētavās un dīķsaimniecībās. Savukārt DRNL 19.¹ pants paredz, ka nodokļa likme par ūdens resursu lietošanu elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā, kuras hidromezгла kopējā uzstādītā

jauda ir mazāka par diviem megavatiem, ir 0,00853 *euro* par 100 kubikmetriem hidrotehniskajai būvei caurplūdušā ūdens. Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā aprēķina hidrotehniskajai būvei caurplūdušo ūdeni, pamatojoties uz saražotās elektroenerģijas daudzumu un hidromezгла darbības lietderības koeficientu.

Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumi Nr. 27 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumos Nr. 404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”” (turpmāk – Noteikumi Nr. 27) nosaka kārtību, kādā aprēķina hidrotehniskajai būvei caurplūdušā ūdens daudzumu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu prasījums izvērtēt likuma normu atbilstību Satversmei ir piekritīgs Satversmes tiesai. Savukārt saskaņā ar likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izvērtē Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei.

5. Pieteikumā vienlaikus apstrīdēta divu normatīvo aktu tiesību normu atbilstība Satversmei. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa paredz, ka vairāku normatīvo aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā ir pieļaujama gadījumos, kad tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas.

Noteikumi Nr. 27 izdoti citastarp saskaņā ar DRNL 19.¹ pantu.

Tādējādi pieteikums atbilst prasībām, kas ietvertas Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā.

6. Satversmes tiesas likums noteic, ka personas pieteikums Satversmes tiesai ir atzīstams par konstitucionālo sūdzību un lieta ierosināma tad, ja tas atbilst prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā.

6.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju.

No pieteikumā ietvertās informācijas secināms, ka Pieteikuma iesniedzēji ir tādu hidroelektrostaciju īpašnieki, kuru jauda ir mazāka par diviem megavatiem. DRNL 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkts un 19.¹ pants paredz Pieteikuma iesniedzēju pienākumu maksāt dabas resursu nodokli par tiem piederošajām hidroelektrostacijām caurplūdušo ūdeni. Savukārt Noteikumi Nr. 27 regulē hidroelektrostacijām caurplūdušā ūdens daudzuma aprēķināšanas kārtību.

Saskaņā ar DRNL 27. panta trešo daļu, Pieteikuma iesniedzējiem ir pienākums līdz 2014. gada 20. aprīlim aprēķināt un iemaksāt dabas resursu nodokli par iepriekšējo ceturksni – 2014. gada janvāri, februāri un martu – Valsts ieņēmumu dienesta noteiktajā budžeta kontā.

Līdz ar to minētās normas skar Pieteikuma iesniedzēju tiesības, un pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas prasībām.

6.2. Savukārt DRNL 5. panta 2. punkts regulē situācijas, kad dabas resursu nodoklis nav jāmaksā. Minētā norma uz Pieteikuma iesniedzējiem neattiecas un to tiesības neskar. Proti, DRNL 5. panta 2. punkts attiecas uz tādām hidroelektrostacijām, kuru hidromezgla kopējā uzstādītā jauda ir lielāka par diviem megavatiem. Turpretim Pieteikuma iesniedzējiem piederošo hidroelektrostaciju jauda ir mazāka par diviem megavatiem.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas prasībām.

6.3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa paredz, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Izskatāmajā gadījumā secināms, ka nepastāv vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēju pamattiesību aizsardzībai.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums noteic: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu šajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no brīža, kad apstrīdētās normas ir stājušās spēkā. DRNL 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkts un 19.¹ pants stājās spēkā 2014. gada 1. janvārī. Savukārt Noteikumi Nr. 27 stājās spēkā 2014. gada 24. janvārī.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2014. gada 1. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots un pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas otrā teikuma prasībām.

6.4. Pieteikums daļā par DRNL 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkta, 19.¹ panta un Noteikumu Nr. 27 atbilstības izvērtēšanu Satversmes 105. pantam atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. panta un 19.² panta prasībām.

6.5. Vienlaikus Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību arī Satversmes 91. pantam.

Satversmes tiesa, interpretējot Satversmes 91. pantu, atzinusi, ka tajā ir ietverti divi savstarpēji cieši saistīti, bet tomēr dažādi principi: vienlīdzības princips – pirmajā teikumā un diskriminācijas aizlieguma princips – otrajā teikumā (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2005. gada 14. septembra sprieduma lietā Nr. 2005-02-0106 9. punktu*).

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzēji apstrīdētās normas uzskata par neatbilstošām Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertajam vienlīdzības principam.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, izvērtējot kādas normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, nepieciešams noskaidrot, pirmkārt, vai un kuras personas (personu grupas) atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos; otrkārt, vai apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi; treškārt, vai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2011. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2010-69-01 10. punktu*).

Pēc Pieteikuma iesniedzēja viedokļa, vienādos un salīdzināmos apstākļos atrodas tās hidroelektrostacijas, kuru jauda ir mazāka par diviem megavatiem, un akciju sabiedrības „Latvenergo” „pārvaldītās trīs valsts lielākās uz Daugavas upes uzbūvētās HES”.

Tomēr pieteikumā nav vērtēts, vai ar apstrīdētajām normām paredzētajai iespējamai atšķirīgajai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, un vai iespējamā atšķirīgā attieksme ir samērīga.

Līdz ar to pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

n o l ē m a :

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Dabas resursu nodokļa likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkta, 19.¹ panta un Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumu Nr. 27 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumos Nr. 404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam” pēc sabiedrību ar ierobežotu atbildību „DOBELES HES”, „PALSMANES ŪDENSZIRNAVU HES” un „SL PLUS” un akciju sabiedrības „LATGALES ENERĢĒTIKA” pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2014);

2. Uzaicināt institūcijas, kas izdevušas apstrīdētos aktus – Saeimu un Ministru kabinetu – līdz 2014. gada 20. jūnijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu;

3. Atteikties ierosināt Satversmes tiesā lietu par Dabas resursu nodokļa likuma 5. panta 2. punkta atbilstību Satversmes 91. un 105. pantam, kā arī par Dabas resursu nodokļa likuma 3. panta pirmās daļas 1. punkta „f” apakšpunkta, 19.¹ panta un Ministru kabineta 2014. gada 14. janvāra noteikumu Nr. 27 „Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 19. jūnija noteikumos Nr. 404 „Dabas resursu nodokļa aprēķināšanas un maksāšanas kārtība un kārtība, kādā izsniedz dabas resursu lietošanas atļauju”” atbilstību Satversmes 91. pantam.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis